

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

12 – 18 Aralık 2024

İmar hakkı aktarımına ilişkin düzenlemeler de içeren köy kanunu yayımlandı

Yapı denetimi, imar hakkı aktarımı ve kentsel dönüşüm ile ilgili düzenlemeler de içeren köy kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair yasa yayımlandı.

Resmi Gazete'de yayımlanan yasaya göre, riskli yapı tespiti yapılan parsellerdeki plan değişikliklerinden belli bir emsale kadar değer artış payı alınmayacak.

Yasayla KDV kanununda yapılan düzenlemeyle, özel bütçe kapsamında bulunan Kentsel Dönüşüm Başkanlığı'na yapılan arsa ve arazi teslimleri, katma değer vergisinin istisnası kapsamına alındı.

İmar hakkı aktarımı tanımı eklendi

Yasayla, imar kanununa "imar hakkı aktarımı" tanımı; "1/1000 ölçekli uygulama imar planının bulunduğu, arazi ve arsa düzenlemesi yapılmış ya da yapılması mümkün olmayan alanlarda, parselin tamamının ya da bir kısmının umumi ve kamu hizmet alanlarında kalması sebebiyle, parsel üzerinde özel mülkiyete konu yapılaşma hakkının verilememesi durumunda, verilemeyen emsale esas inşaat hakkının başka parsel ya da parsellere imar planı kararı ile taşınması işlemidir" şeklinde eklendi.

Buna göre, imar hakkı aktarımında alıcı parselin emsale esas inşaat alanı en fazla imar planı ile belirlenmiş oranlar kadar ve her halde alıcı parselin yüzde 30'unu geçmemek üzere artırılacaktır. Verici parsellerin aktarıma esas inşaat hakları, en yakın komşuluğundaki imar parselinin veya adasının emsale esas inşaat hakkını aşmamak kaydıyla ilgili idare tarafından belirlenecek.

İzinsiz yapılara yıkım kararı alınabilecek

Yasayla getirilen düzenlemeye göre ayrıca, belediye sınırları içinde veya dışında, inşa aşamasında veya iskan edilmiş belediyelere, Hazine'ye, özel idarelere, özel bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, bunları çevreleyen tel örgü, çit, duvar gibi yapılar hakkında Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, belediyeler veya il özel idarelerince yıkım kararı alınabilecek. Alınan karar 7 gün içerisinde belediye veya idarelerce ilgililerine iadeli taahhütlü olarak tebliğ edilecek. Tebliğ edilemediği durumlarda yıkım kararının bir örneği yıkımı yapılacak yapıya asılacak ve ilgili muhtarlığa bırakılacak. Bu tarih, kararın yapı sahibine tebliği tarihi yerine geçecek.

Bir diğer düzenlemeyle, köyde ikamet eden ve köy nüfusuna kayıtlı olup evi bulunmayan ihtiyaç sahiplerine satılan taşınmazlar üzerinde çeşitli nedenlerle bina yapmayanlara ya da taksitlerini ödemeyen hak sahipleri ile 31 Aralık 2024 tarihinden önce süreleri dolacak hak sahiplerine, binalarını yapmaları veya taksitlerini ödemeleri amacıyla 31 Aralık 2028'e kadar ek süre tanındı.

Yapı denetim kuruluşları bakanlıkça belirlenecek

Düzenlemeye göre, bir ilde faaliyet gösterebilecek yapı denetim kuruluşu sayısı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenecek.

Yapı denetim kuruluşu hakkında idari müeyyidelerden bir veya birden fazla cezanın verilmesinin gerekmesi halinde uygulanacak idari para cezası 50 bin TL'den az olmayacak. Yapı denetim hizmet sözleşmesi bedelinin yüzde 50'sinin 50 bin TL'den fazla olduğu hallerde ise yapı denetim hizmet sözleşmesinin en fazla yüzde 50'si kadar idari para cezası verilecek.

Yasayla ayrıca, kamuoyunda "konum bilgisinin paylaşılması" olarak bir süredir tartışılan "coğrafi bilgilerin toplanması veya paylaşılmasına" yönelik düzenleme de yer aldı. Buna göre, gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin Türkiye'ye ait Ulusal Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi kapsamındaki coğrafi verileri toplaması, üretmesi, paylaşması veya satması; ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla ve ticari faaliyetleri gerçekleştirmek için gerekli belgelere sahip olması şartıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın iznine tabi olacak. İzin belgelerinin geçerlilik süresi 1 yıldan az, 5 yıldan fazla olmayacak şekilde isteklinin talebi üzerine yıl bazında Bakanlığın onayıyla belirlenecek.²

İran'dan düz cam ithalatına geçici korunma

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, İran menşeli düz cam ithalatına geçici korunma önlemi uygulanmasına karar verildi.

Türkiye, İran'dan düz cam ithalatına geçici korunma uygulayacak.

² 7534 Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete, Sayı: 32750, 12 Aralık 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241212-1.htm>

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, İran menşeli düz cam ithalatında geçici korunma önlemi olarak 200 gün süreyle 12 Aralık 2024 tarihinden itibaren ton başına 36 dolarlık ek mali yükümlülük uygulanacak.

Soruşturma sonucunda korunma önlemi alınmasına karar verilmesi halinde teminata bağlanan tutar Hazine'ye irat olarak kaydedilecek. Soruşturma sonucunda korunma önleminin geçici korunma önleminde daha düşük belirlenmesi halinde aradaki farka ilişkin teminat tutarı iade edilecek. Daha yüksek olması durumunda ise fark tahsil edilmeyecek. Soruşturmaya korunma önlemine gerek olmadığına karar verilmesi halinde geçici korunma önlemi yürürlükten kaldırılacak.³

Zorunlu trafik sigortasında teminat tutarı yüzde 50 arttı

Zorunlu Trafik Sigortası Tarife Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe göre, hak sahiplerinin zararlarının ekonomik koşullara uygun şekilde tazmin edilmesi amacıyla teminat tutarlarında yüzde 50 artışa gidildi.

Zorunlu Trafik Sigortası Tarife Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe göre, hak sahiplerinin zararlarının ekonomik koşullara uygun şekilde tazmin edilmesi amacıyla teminat tutarlarında yüzde 50 artışa gidildi. Resmi Gazete'de yayımlanan, Zorunlu Trafik Sigortası Tarife Yönetmeliğindeki değişikliği içeren karara ilişkin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) açıklama yaptı.

Buna göre, hak sahiplerinin zararlarının ekonomik koşullara uygun şekilde tazmin edilmesi amacıyla teminat tutarlarında yüzde 50 artışa gidildi. Bu çerçevede, teminat tutarları maddi zararlarda 200 bin TL'den 300 bin TL'ye çıkarılırken, bedeni zararlarda ise 1,8 milyon TL'den 2,7 milyon TL'ye yükseltildi.

Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde kayıtlı kişiler için düzenlenecek trafik sigortası sözleşmelerinde uygulanacak indirim usul ve esaslarını belirlemek üzere kuruma yetki verildi. Trafik sigortası poliçesinin sonlandırılması durumunda sigorta şirketine tahakkuk eden asgari prim tutarları brüt asgari ücretin yüzde 2'sine endekslendi.

Düzenlemeye göre, bu şekilde hesaplanacak tutarın yüzde 80'i acente komisyonu olarak tahakkuk edilecek.

Ayrıca zorunlu trafik sigortasında 2017 yılından bu yana uygulanan riskli sigortalılar havuzunun kapsamı ve dağıtım esasları değiştirildi.

³ İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Düz Cam İthalatında Geçici Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 9229), Resmi Gazete, Sayı: 32750, 12 Aralık 2024.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241212-2.pdf>

Engelli Veri Sisteminde kayıtlı kişiler için düzenlenecek sigorta sözleşmelerinin primlerinde yüzde 20'ye kadar indirim uygulanacak.⁴

İhracatı yasak ve kotaya tabi doğal çiçek soğanları belirlendi

Tarım ve Orman Bakanlığı, 2025 yılı için ihracatı yasak ve kotaya tabi doğal çiçek soğanlarının türlerini belirledi.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Doğal Çiçek Soğanlarının 2025 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, doğadan toplanan soğan, yoğurt çiçeği, çiğdem, ters lale, zambak, müşkürüm, kara çiğdem, lale, yılan bacağı, yılan pancarı, çakmuz, yılan bıçağı, nilüfergiller, salepgiller, yılan yastığı, kum zambağı, şark sümbülü, censiyan, sıklamen, kardelen, süsen, şakayık ile diğer yumrulu ve soğanlı türler gibi bazı bitkiler ihraç edilemeyecek.

Bazı sıklamen çeşitleri, Toros ve Karadeniz kardeleni ile sarıkokulu için de ihracat kotaları tespit edildi.

Tebliğ, 1 Ocak 2025'te yürürlüğe girecek.⁵

Gelecek yıla ilişkin piyasa yapıcılığı kriterlerinde düzenleme

Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2025 yılına ilişkin piyasa yapıcılığı kriterlerinde düzenlemeye gitti.

Bakanlığın internet sitesinde yer alan duyuruya göre, Piyasa Yapıcılığı Sistemi'nin uygulama usul ve esaslarını belirleyen Piyasa Yapıcılığı Sözleşmesi gelecek yıl için güncellendi.

Bu kapsamda, 2025 yılında sisteme dahil olmak isteyen bankaların 20 Aralık 2024'e kadar Bakanlığa yazılı başvurması gerekiyor.

⁴ Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32751, 13 Aralık 2024.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241213-4.htm>

⁵ Tarım ve Orman Bakanlığından: Doğal Çiçek Soğanlarının 2025 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ (No: 2024/41), Resmi Gazete, Sayı: 32752, 14 Aralık 2024.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241214-4.htm>

Piyasa yapıcı seçilebilmek için aday olan bankanın bağımsız denetimden geçmiş ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna sunulmuş olan en son mali tabloları itibarıyla sermaye yeterliliği oranının yüzde 12'nin altında olmaması gerekiyor.

Üçer aylık piyasa yapıcılığı dönemleri kapsamında başvuru yapmak isteyen bankaların kriter değerlendirme dönemlerinde, birincil piyasada gerçekleştirilen DİBS ihraçlarından yapılan alım tutarının 15 milyar TL'nin altında olmaması, borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasasındaki DİBS kesin alım satım işlemleri (kendinden kendine işlemler hariç) ile Borsa İstanbul'a tescil ettirilen işlemlere ilişkin tutarın 40 milyar TL'nin altında olmaması şartı bulunuyor.⁶

TCMB'den bir şirkete faaliyet izni

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Moneymate Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Anonim Şirketi'ne faaliyet izni verildi.

Moneymate Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Anonim Şirketi'ne elektronik para ödeme şirketi olarak faaliyet göstermesi üzere faaliyet izni verilmesine karar verildi.

TCMB'nin Resmi Gazete'de yayımlanan kararına göre, Moneymate Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri'ne Kanun'un 12 maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) (ç) ve (e) bentlerinde belirtilen ödeme hizmetleri ile Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen elektronik para ihracı hizmetini sunmak üzere elektronik para olarak faaliyet izni verilmesine karar verildi.⁷

EPDK, 2025 yılı elektrik serbest tüketici limitini belirledi

Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, 2025 yılı elektrik serbest tüketici limiti 750 kWh olarak belirlendi.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), lisans sahibi tüzel kişilerin 2025 takvim yılı için lisansına kayıtlı elektrik üretim miktarının piyasada satabileceği oranını yüzde 50 olarak belirledi.

⁶ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2025 Yılı Piyasa Yapıcılığı Kriterlerine İlişkin Basın Duyurusu, 16 Aralık 2024. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/12/2025-PiyasaYapiciligiKriterleriDuyurusu.pdf>

⁷ Moneymate Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.'ye Elektronik Para Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar, Resmi Gazete, Sayı: 32755, 17 Aralık 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241217-32.pdf>

Resmi Gazete'de yayımlanan EPDK kararlarına göre ayrıca, elektrik piyasasında serbest tüketici limiti 2025 yılında 750 kWh olarak uygulanacak. Diğer bir karar kapsamında sıvılaştırılmış petrol gazları (LPG) piyasasında 2025 yılı gelir payı bedeli ton başına 8.35 TL olarak hesaplandı.⁸

Elektrikte tedarik lisansı olana toplayıcılık imkanı

Resmi Gazete'de yayımlanan düzenlemeye göre elektrik piyasasında tedarik lisansı sahipleri toplayıcılık faaliyeti de yürütebilecek.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), elektrik piyasasında "şebeke kullanıcısının üretim veya tüketimlerinin birleştirilerek işletilmesi" olarak tanımlanan toplayıcılık faaliyetine ilişkin esasları belirledi.

Resmi Gazete'de yayımlanan elektrik piyasasında toplayıcılık faaliyeti yönetmeliğine göre, elektrik piyasasında toplayıcılık faaliyeti, toplayıcı lisansı veya lisansına dercedilmek kaydıyla tedarik lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yürütülecek.

Bu kapsamda toplayıcı lisansı sahipleri, dağıtım veya iletim şebekesine bağlı tüketim tesislerini kendi portföyünde toplayabilecek, talep tarafı katılımı kapsamında portföyüne aldığı tüketim tesislerinin aynı zamanda enerji tedarikini de gerçekleştirecek.

Yönetmelik 1 Ocak'ta yürürlüğe girecek

Toplayıcılar, işletmedeki elektriksel kurulu gücü 100 megavat ve altında olan lisanslı ve 10 yıllık alım garantisini doldurmuş lisanssız elektrik üretim tesislerini portföyüne alabilecek. Lisanssız elektrik üretim tesisleri için tesis bazında herhangi bir kurulu güç limiti uygulanmayacak. Ancak gerekmesi halinde EPDK alt veya üst kurulu güç limiti belirleyebilecek.

Toplayıcı portföyünde elektrik üretim tesisleri yer alması halinde, lisanslı ve lisanssız elektrik üretim tesislerinin işletmedeki toplam elektriksel kurulu gücü en fazla 2 bin megavat olabilecek. Toplayıcı portföyünde yer alan lisanssız elektrik üretim tesislerinin işletmedeki toplam elektriksel kurulu gücünün söz konusu üst sınır içerisindeki payı 500 megavatı geçemeyecek.

Toplayıcılar, ilgili mevzuat kapsamında organize toptan elektrik piyasalarında faaliyette ve elektrik piyasası yan hizmetler yönetmeliğinde tanımlanan yan hizmet faaliyetinde bulunabilecek.

Toplayıcılar, dengeleme güç piyasası veya yan hizmetler piyasasına katılması halinde, portföyündeki tüketim tesislerinin ve TEİAŞ tarafından talep edilmesi halinde üretim tesislerinin uzaktan kontrol

⁸ Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 12/12/2024 Tarihli ve 13064, 13065, 13069, 13070 ve 13080 Sayılı Kararları, Resmi Gazete, Sayı: 32755, 17 Aralık 2024.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241217-34.pdf>

edilmesine imkan verecek iletişim altyapısı dahil, kontrol sistemlerini tesis etmekle yükümlü olacak. Bu kapsamda TEİAŞ, dengeleme bölgelerini 1 Ocak 2025 tarihine kadar ilan edecek.

Yönetmelikle 10 yıl alım garantisini doldurmamış olan lisanssız elektrik üretim tesisleri ile OSB tüzel kişiliğine ait lisanssız elektrik üretim tesisleri ve OSB üretim lisansına sahip tüzel kişiler yönetmelik kapsamı dışında tutuldu.

Yönetmelik 1 Ocak 2025'te yürürlüğe girecek. Yönetmeliğin uygulanması kapsamında gerekli olan uzaktan izleme kontrol veya iletişim altyapısı hazırlıkları TEİAŞ tarafından 1 Mayıs 2025 tarihine kadar tamamlanacak.⁹

⁹ Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan: Elektrik Piyasasında Toplayıcılık Faaliyeti Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 32755, 17 Aralık 2024. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241217-27.htm>